

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszadésért
vagy megöröszésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes számok ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, május 30.

Legyőzött agrárizmus?*

Zselénski Róbert gróf, aki valaha a nemzetipártiak volt nagyon számottevő és lelkes tagja, azután pedig átlépve a kormányzópártba Széll idején, ott végig kitartott s az utóbbi időben, mint Tisza István grófnak egyik leg-
lelkesebb és legtöbbet számító párthive szerepelt, a szabadelpvűpárt feloszlása után lezajlott választásnál volt kerületének elnökéhez egy nyílt levelet intézett, amelyben míg egyrészt megokolja visszavonulását, másrészt nagyon érdekes, erős meggyőződésről és a meggyőződés bátor kimondásáról tanuskodó vélemények ad kifejezést.

A koalíció eljárását nem találja következetesnek, sem pedig imponálóknak, de szereti mégis, hogy a béke helyreállt. Azután a mai helyzet okait fejtegetve, azokat főleg abban találja, hogy a Kossuth Lajos által megerősített, hatalomhoz juttatott zsidóság kezei közé keríté a sajtót, a tőzsdét, kereskedelmet, sőt a liberális foglalkozásoknak nagyrészt is, szemben az agrár törekvésekkel, melyek Széll és Tisza István gróf idejében — Zselénski gróf szerint — olyan szépen terjedtek, jónak látta a katonai követelésekkel előállani, ezek segítségével elő-

* A Zselénski gróf levelében felvetett igen érdekes kérdésekre és tépelődésekre figyelemreméltó választ közöl a magyar agráriusok egyik vezérfője Bernát István, a Magyar Gazdák Szemléjének tegnapi megjelent füzetében. Ebből adjuk e cikket s felhívjuk rá olvasóink figyelmét.

idézni az obstrukciót és ez uton megszüntetni az agrárizmust. Ezután már nem is igen lesz másról szó, mint a zsidóság által megengedett agrár követelményekről, melyekhez a nemes gróf a külön vámterületet, a parcellázást, telepítést, földtehermentesítést stb. is számítja. Ép ezért nem fogadhatja el a koalíció agrárpolitikáját, másrészt pedig helytelennek tartja a personálunióra törekvést, mert hazánkat csak a 67-es alapon lehet nagygyá és hatalmassá tenni. Mezőgazdaságunkra, a magyar fajra s annak konzervatív és vallásos érzelmeire kell támaszkodni, dolgozni és takarékoskodni. Nem szidva Bécsét és a dinasztit, hanem odatörekedni, hogy a magyar váljék döntő és tényezővé a Habsburgok birodalmában.

Amint ezekből látjuk, a nyílt levél fontos kérdéseket mozgat, sőt érinti azt is, mit politikusaink és publicistáink noli me tangere gyanánt kezelnek: a zsidókérdést. Nem tart attól, hogy ezen a réven a közéletben vele szemben az elszigetelés politikája könnyen beállhat, sőt a megtámadott zsidóság és szövetségesei valószínűleg mindent meg fognak tenni, hogy a levél írója anyagi téren is érezze, mit jelent az, ha circulusaikat zavarni akarja.

Meg vagyok arról győződve, hogy a levél szándéka tiszta, irójának célja kitogástalan és nyereségnek tartandók, ha akadnának közéletünkben minél számosabban, akik meggyőződésükért még az üldözést és hátraszoritást is szívesen eltűnnek.

Erős hitem az, hogy a szilárd meggyőzések nélkül nincsennek önálló és eredeti vonásokat felmutató jellemek, ezek nélkül pe-

dig hiúcsen nemzeti emelkedés. Ebből folyólag nem nézem jó szemmel azt a türelmetlenséget, amelylyel az átlagos magyar az ellenkező véleményekkel elbánni könnyen hajlandó. Ugyan ebbe a hibába esni ez alkalommal a legkevésbé akarok, de az ügynek javára válnék, ha a felvetett kérdéseknek azt az oldalát is megvilágítom, melyet Zselénski gróf homályban hagyott.

Elismerve a zsidóságnak rohamos szaporodását és terjeszkedését közéletünk minden ágában, bevaliva azt, hogy e terjeszkedés a konzervatív felfogásuk nézete szerint sok tekintetben adhat alkalmat az aggodalomra, kénytelenek vagyunk rámutatni arra, hogy Zselénski gróf téved, ha azt állítja, hogy a zsidóság hatalmának alapjait Kossuth Lajos rakta le.

A zsidók emancipációja tudunkkal nem Kossuth, hanem Eötvös és Deák műve, a mi pedig az alapokat illeti, ezek sokkal mélyebben, a nemzeti jellem hiányaiban gyökereznek. A zsidóságnak befolyása nem volt csekély akkor sem, a midőn politikai jogokkal nem bírt. A 48-as idők előtt a házi zsidók közül nem egy nemcsak gazdaságilag, hanem szellemileg is gyámság alatt tartotta a nemes ur családját. A mire ma már alig tudunk példát. Igaz az is, hogy hálából azért, mert alig egy emberöltő előtt a haza teljes jogu polgárává fogadtuk őket, egyrészt legádázabb dühvel támadt hazánk ellen. A haladó kormány szolgálatába állott Pályiak, Vésziék s a szocialista, vagyis inkább anarchiára hajló tömeget vezető Izrael Jakabok nagy károkat tettek nekünk is, de még nagyobb azoknak, akikhez vér és vallás szerint közelebb állanak

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Debreczeni prépost-plébánosok.

Az immáron Istenben boldogult dr Wolafka Nándor debreczeni prépost-plébános kora halálesetének szomorú alkalmából több érdekes közlemény jelent meg e becses lapok hasábjain a nagyemlékü elhunyt főpap személyére s a debreczeni r. kath. plébániára vonatkozólag, melyeket szabad legyen e közleménnyel kiegészíteni s a prépost plébánosok sorrendjére vonatkozólag a téves történelmi adatokat kiigazítani.

Biztos történelmi adatok hiányában nem lehet megállapítani, hogy mikor s mint keletkezett a debreczeni r. kath. plébánia. De az tény, hogy 1216-ban mint kiváltságos »exempta parochia« teljesíti a lelkek gondozását*. Innen tul egészen a reformatióig mint a váradi egyházmegye nagy s virágzó hitközsége van em-

* Az egyházmegye érdemes történetirója *Bunyitay* Vincze a Schematismus historicusban 278. l. meggyőzően kimutatta, hogy ez tévedés. A XIII-ik században virágzott ugyan már a plébánia, de nem volt exempta, nem volt kiváltságos, nem is elsőrendű. A középkorban még maga Debreczen sem volt valami kiváló város. Emelkedése később kezdődik. Szerk.

legette a magyar kath. egyház történelmében több templommal (sz. András, sz. Anna, sz. László temploma, sz. Miklós s sz. Erzsébet kápolnája) a templomok s ezek helyén a ferenczrendiek kolostorával. A reformatió egészen kizárta a katolicizmust Debreczenből. Gr. Csáky Imre kalocsai bíboros érsek s a váradi egyházmegye kormányzójának elévülhetetlen érdeme, hogy III. Károly király idejében a nagy alföldi városban újjent életre ébredt a kath. hitélet s ismét folytatta a plébánia áldásos működését. Az ő lankadatlan buzgalmának köszönhetik a debreczeni r. kath. hívek, hogy végrehajtott az 1715-diki 108. törvényozikk mely ezt elrendelte.

Bakó János, nagyvárad székese gyházi kanonok s nagyprépost, 1718-ban megalapítván Debreczenben a kegyesrendi szerzeteseket, elejente ők voltak a segédlelkészek, majd 1730-tól az egész plébánia vezetői egészen 1807-ig. Ebben az évben I. Ferencz császár s apostoli magyar király aug. 14-én a budai m. kir. helytartótanácsához egy kegyelmes leiratot intézett, melynek értelmében a kegyesrendiek, hogy egészen a kath. neveléstanítás szent s hazafias ügyének élhessenek, fölmentetnek a plébánia vezetésétől, a plébánia ellátásáról pedig akként történik intézkedés, hogy a nagyvárad i. sz.

káptalan az a tagja, kinek a sz. Lászlóról nevezett nagyvárad javadalmas kisprépostságot adományozza az apostoli király, legyen Debreczen sz. kir. város róm. kath. híveinek plébánosa. Megszűnven a kegyesrendiek lelkipásztori működése, a segédlelkészeket az egyházmegye fiatal klerusának köréből a megyés püspök disponálja Debreczenben.

E kegyelmes királyi intézkedések értelmében 1807-ben Debreczen első prépost-plébánosa lett Molnár József, azelőtt zilahi plébános. 1824-ben Kovács Miklós lett utóda, ki 1826-ban erdélyi püspöknek nevezetvén ki. helyét elfoglalta Kricsfalusy Ferenc 1826—1836. Őt kivette igen rövid időre 1836—1837-ig Sipos József. Ötödik prépost plébános volt 1837—1852-ig tholdi Molnár Péter, azelőtt nagyvárad-ujvárosi plébános, ki 1852-ben a székese gyházi örkanonokságra léptetvén elő, a káptalanba távozott s helyet adott Huzly Károly endrődi plébános s cz. kanonoknak. A debreczeniek e nagy népszerűség s házbecsülésnek örvendett főpapja 1886-ban elhunván, utóda lett Szakszó Rezső, a debreczeni kath. Thercziánium igazgatója, kinek örökébe tizennégy évvel ezelőtt dr Wolafka Nándor lépett. Éppen száz év leforgása alatt tehát 8 prépost-plébános volt a debreczeni plébániának.

& C. »HABIG« s »BORSALINO« kalapokban egyedül raktár.
Tavaszi angol mellényekben, felöltőkben,
gummi kabátokban nagy választék.
Polytonos ujdonságok nyakkenőkben.

TAVASZI UJDONSÁGOK megerkeztek

ROTH M. utóda kalap s uri divat üzletébe.

Férfi fehérneműek méret után a

1564

leggyorsabban és a legizéesebben készíthetők

A világhírű »Fownes« angol és különleges női francia kezyükben, továbbá »Humanle« védjeggyel ellátott amerikai cipőkben, különleges angol s pesti cipőkben egyedül raktár

s a küzdelem napjaiban hiszszük, nem hiába hangzott fel ellenük a panasz, hogy bűneik miatt zárassanak ki annak a hitközségnek kötelékéből, melyben születtek.

Zselénszki Róbert gróf félti az agrarizmust és a kereszténységet. Kétségkívül, vele ebben a fölfogásban sokan osztoznak, ha kimondani azt nem is merik. A mi nézetünk azonban az, hogy a veszedelem sok tekintetben tulzott, mert azok, a kik a kérdést alaposabban tanulmányozták, arra az eredményre jutottak, hogy a zsidók a gyors terjeszkedés és szaporodás mellett sem tudták megszerezni azokat a tulajdonságokat, azt a je ne sais quoi-t, mely a hatalmat nekik huzamosabb időn át oly terjedelemben biztosítaná, a melyben az a Zselénszki gróf által féltett érdekek veszedelmét előidézhetné. Közel 2000 évnek üldözései és szenvedései tényleg úgy összekalapácsolták és forrasztották őket, mint a hogy szétszórtan élő nemzet sohasem volt.

A szívós kitartás, a munkának szeretete, a gazdasági tulajdonságaik kifejtésére nézve különösen kedvező mai viszonyok között megteremtette a gyors szaporodásnak és a nem várt emelkedésnek föltételeit. Addig, míg az így szerzett fegyelemnek és összetartásnak hatása nem gyengül, az eredmények nem fognak elmaradni, a hol azonban a már huzamosabb időn át birt vagyons és a lélek harmóniáját megbontó kéteelkedés érezteti hatását, a régi kapcsok meggyöngyülnek s lemondva rituális kötelességeiről, melyek vallásuk szerkezeténél fogva náluk annyira fontosok, a zsidóság megszűnik az lenni, a mi volt. Ezt lehet érezni sokfelé, de talán leginkább Franciaországban, ahol legutóbb nyíltan mutattak reá maguk a felekezetiükben kiváló névnek örvendő zsidók és ennek a meggyőződésnek hatása alatt határozották el, hogy a változott viszonyoknak megtevelve, némileg a protestáns minta szerint fogják megreformálni vallásukat. Nagyobb az a veszedelem, mely vallásunkat és nemzetünket a kötelesség tudásának és ide-

Segédlelkész kezdettől fogva mindig kettőkettő működött a dignitárius plébános mellett. Chilkó László 1877-ben a debreczeni plébániáról irt s kiadott becses monographiájában 44-et sorol fel következő karrendi sorban: Lengyel József, Braun József, Baricz Mihály, Balás János, Salamon András, Elhaft József, Zsitnyánszky Mihály, Jankovics Imre, Csomák Emánuel, Braun Antal, Kelemen Ferencz, Neuzser János, Vitkóczy János, Bayer György, gr. Haller Ferencz, Zimmermann Károly, Pilip János, Ormós Imre, Richter Mihály, Dániel Imre, Esztégár József, Nyári Ferencz, Ludvig János, Kupsa Péter, Gricshaber (Daray) M., Neumann József, Vinkler József, Miller János, Lázár Miklós, Éder János, Széchenyi Lajos, Flóra Ferencz, Junák Mihály, gr. Pongrácz János, Kreznerics Mihály, Kny Antal, Szakszó Rezső, Nádudvary Gyula, Sztarill Ignác, Fejér Nándor, Gabrielly Lajos, Dezső Dénes, Vitkovszky Flóris, Chilkó László. A két utóbbi névvel, melynek érdemes viselői három évtizeddel ezelőtt voltak Debreczenben segédlelkészek, megszakad történelmi adataim fonala, melyet könnyen fölvehet s mostanig huzhat bárki, ki az egyházmegye újabb történetét ismeri.

alizmusának meggyengüléséből fenyegeti ezen nem is lehet másként segíteni, mintha igyekeznünk megerősíteni egyeseknek s ezen uton az egész nemzet lelki világát, fogékonyabbá kell tenni a fenkölt czélok iránt és odaemelni, hogy határozottabban utálja a bűnt és gonoszt, erősebben szomjuhozza és bámulja a szépet és igazat, mint a hogy arra ma képes. Ha ezt sikerül elérni, akkor nemzetünk bátran fog dacolni a jövő ezredév minden viharával.

A zsidóság fejlődésére nézve talán legérdekesebb az idevágó észleletek közül az, melyre már nem egyszer reá mutattunk, hogy nálunk a falusi és kisvárosi zsidóság száma, leszámítva azokat a helyeket, hova a lengyel-orosz bevándorlás irányul, apadóban van, ami azt mutatja, hogy gyökeret verni állandóan nem bírnak és vándorló hajlamukat leküzdeni huzamosabb időn át képtelenek. Mutatja ezt egyébiránt az is, hogy a kereskedelemnek megváltozott szervezete mellett a többnyire közvetítésből élő vidéki zsidóság megélni alig bír, amennyiben a gyárosok és nagykereskedők ma könnyebben módját ejthetik, mint valaha annak, hogy közvetlenül férjenek a fogyasztóhoz.

De még erősebben téved Zselénszki gróf, a mikor azt állítja, hogy az agrárius törekvések ezután el fognak lapulni, részben pedig megszűnni. Mi éppen az ellenkezőjét valljuk és hiszszük.

Visszatekintve azokra az évekre, amelyekenát Széll Kálmán vezette a magyar politika hajóját, az akkori földmívelési miniszter minden jóakaratu törekvése mellett sem tudtuk fölfedezni azokat a nagy általános vívmányokat és diadalmas agrár irányt, melyről a levél írója beszél. A viszonyok hatalma alatt és Széll Kálmán engedékenyebb jellemére támaszkodva az agrárius törekvések nagyobb térre elterjedtek ugyan és több sikert tudtak felmutatni, mint előbb, de a főkérdésekben való győzelemtől még mindig igen távol állottunk, amit legjobban bizonyíthatunk azzal, hogy a Zselénszki gróf által legerélyesebben felkarolt és vitatott téma, a földmívelési reformja semmiképen sem ment előre. Ugyanezt mondhatjuk az adóreformról is, amely a gazdálkodók millióira nézve bizonyára még fontosabb a fedezetlen határidő-üzletek kérdésénél. Nem akarjuk tagadni azt, hogy Tisza István gróf bizonyos jóakaratu engedékenységet mutatott törekvéseinkkel szemben és különösen a szövetkezeti ügyet hajlandó volt felkarolni, de azt már meggátolni ő sem tudta, hogy például Hieronymi kereskedelmi miniszter legalább a neutralitás és objektív igazságok álláspontjára helyezkedjék a szövetkezetekkel szemben; a merkantilisták által szoritva sokkal inkább mutatott hajlandóságot az ellenkezőre. Teljesen igaz, hogy az utóbbi időkben az agrártörekvések bizonyos fokig lekerültek a napirendről, de éppen nem azért, mintha irántuk az érdeklődés megapadt volna. A nemzeti küzdelem azonban igénybe vette a társadalomnak feles erőit és másfelé tereite a figyelmet. Az a tény azonban, hogy az agráriusok oly számban kerültek bele az új képviselőházba, mint előbb soha és

hogy el vannak határozva ott céljaik érdekében a lehető megteenni, egymagában véve is elég bizonyíték azzal a pesszimizmussal szemben, melylyel a nyílt levél írója e kérdést tárgyalja. Sem a vámterület elkülönítésére irányuló mozgalom, sem a progresszív jövedelmi adó, sem a parcellázás, legkevésbé pedig a tervbe vett földtehermentesítés nem olyan rendszabály, amely kellően és okosan keresztülvive a merkantilistáknak kedvezne. Épen ellenkezőleg, merjük azt mondani, hogy az agrárnépre a földtehermentesítés egymagában sokkal nagyobb súlyjal és jelentőséggel bír, mint azoknak a kérdések nagy része, melyeket az első időkben az agrárius zászlóra irtunk.

Ha a nemzeti küzdelem eredménye a merkantilisták diadalát jelentené, akkor nem lehetne megérteni a merkantilisták törzskarának tétlenségét, sőt elburkolt harcát a nemzeti küzdelem idejében, a mely főleg a szabadelvű párt lapjaiban és a székestőváros képviselőtestületében jutott kifejezésre. Természetes is, ha a merkantil világ szóvivői között számosan vannak, a kiket épen nem elégit ki a politikai változás. Egyszerűen azért, mert a nemzeti irány erőre kapása természetesen vonja maga után a közpolitika törekvések megtörését, az eddig folytatott közgazdasági politikának nemzeti alapokra való áthelyezését, a mit elérni a mezőgazdaság, a földet művelő és birtokló osztályok érdekeinek fölkarolása nélkül lehetetlen.

Mi tehát a bekövetkezett újabb változás folytán egyáltalában nem látjuk veszélyeztetve agrár-törekvések sikerét, nem adhatunk igazat Zselénszki grófnak abban, a mit ide vonatkozólag mond. Épen ellenkezőleg, hiszszük és reméljük, hogy a nemzet képviselőtestületében hangoztatva az agrárius érdekeket és utalva azokra a föladatakra, melyek ezekből folynak, sikerülni fog megnyerni magunk részére a nemzetnek azt a részét is, a mely idáig törekvéseinknek közömbös szemlélője volt.

Elhisszük és valljuk, hogy nem a frázisok és a közjogi szalmának folytonos cséplése az, mely bennünket fölemelhet. Tudjuk, hogy a nemzeti munka védelme, jövedelmességének emelése biztosabb alapja a nemzeti nagyságnak azoknál a czéloknál, a melyeknek szolgálatában a szerepvivő politikusok nagyrésze eddig állott.

Ha azonban a nemzet érzi növekvő erejét és ezen a réven a több önállóságot, több jogot követel magának, mint előbb, ezt csak természetesnek és könnyen megfeythetőnek találjuk és habár sajnáljuk Zselénszki gróf különszakadását attól az agrártáborától, melynek idáig oly hasznos, oly odaadó munkása volt, nem tudunk vele egyetérteni pesszimizmusában és több reménnyel és bizalommal tekintünk a jövőbe, mint eddigelé bármikor.

Ismét szerb konfliktus. A bécsi külügyi hivatalnak szombaton Belgrádba érkezett válaszigyazéke következtében, amennyiben a bécsi kormány határozottan ragaszkodott ahhoz, hogy a szerb kormány a Skoda gyárban rendelje meg ágyuit, tegnap a király elnöklésével miniszteri tanács volt, amelyen a kormány el-

A Mezei-féle női- férfi- és gyermekdivat üzlet áruraktárának eladása **megkezdődött.**

Sas-szálloda épületében.

Berendezés eladó.

határozta, hogy addig elfoglalt álláspontjához ragaszkodik és hogy még abban az esetben sem enged, ha ezalatt újabb vámháború tör ki Magyarország Ausztriával, hanem inkább le fog mondani.

Hir szerint az esetben, ha a kereskedelmi szerződés kérdésben a kormány Ausztria Magyarországgal nem jut meg egyezésre, beadja lemondását.

A Politika jelentése szerint a király elnöklése alatt tartott minisztertanácson a kormány kijelentette, hogy Ausztria Magyarországgal szemben nem enged többet és vagy belemegy a vámháborúba, vagy beadja lemondását.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, máj. 30.

A mai ülés a hétköznapiabbak közé tartozik. A képviselők lassan gyülekeznek. Tizenegy órákor még csak a folyosók népesek a teremben csak néhány képviselő van. A miniszterelnök asztalán hatalmas iratcsomó van előkészítve.

Justh Gyula elnök fél 12 órákor megnyitja az ülést.

A kormány részéről jelen vannak: Werkerle Sándor, Kossuth Ferencz, Darányi Ignác, Andrássy Gyula gróf, Jekelfalussy Lajos, Apponyi Albert gróf.

A jegyzőkönyv hitelesítése után

Kossuth Ferencz: T. Ház! Az előző két kormány több jelentést nem terjesztett be, reánk hárul ennek pótlása. Az említett törvényjavaslatokat átnyujtom és kérem, hogy azokat felolvastatni és a bizottságokhoz kiadni sziveskedjék.

Egri Béla jegyző felolvassa a bemutatott négy törvényjavaslatot és huszonegy jelentést.

Elnök: Ezen jelentések kinyomattatnak és a bizottságokhoz utasítatnak.

Kossuth Ferencz: Pétervárad-beocsi vasut építésére vonatkozó törvényjavaslatot újlag benyújt.

Elnök: A képviselőház háznagyához beérkezett jelentéseket mutatja be, mely Heves, Sopron, Moson, Zala s több megye fölliratát a Fejérváry kormány vád alá helyezése iránt. (Általános zugó éljenzés.) Bemutatja Borsod stb. megyék fölliratát Kristóffy vád alá helyezése iránt. (Taps.) A csendőri karbatalom tárgyában szóló feliratokat Besztercze-Naszód, Hont feliratait a munkásmozgalom meggátlása ügyében! Mindezek kiadatnak a kérvényi bizottságnak.

Olay Lajos indítványozza, hogy azon kérvényekről, melyek a Fejérváry kormány vád alá helyezését indítványozzák, a háznagyai bizottságnak 14 nap alatt kell jelentést tenni.

Rakovszky István hozzájárul ehhez.

A Ház elfogadja.

Szell Kálmán: Házaszály, hogy a pénzügyi bizottság jelentését már most tűzze ki pénztárra. A Ház hozzájárul.

Elnök: Szükségkérdés kéri szót.

Szükségkérdés: Nemtelmi jogának a megsértése miatt szólalt fel, amit elkövettek e hó 17-én a verbói választáson. Két csendőri erős fedezet mellett kísérte el a választás helyéről.

Elnök: A mentelmi bizottságnak kiadatik az ügy.

Fehlicska Ferencz és Pop Cs. István szintén mentelmi jogaiknak a megsértésért szólal-

tak, akiknek ügyeit kiadták a mentelmi bizottságnak.

Juriga Nándor: Személyes kérdésben szólal fel. Előre is kijelenti, hogy nem izgatott soha és mégis erőszakot követtek el rajta... (Nagy derűtség.)

A Ház az ügyet a mentelmi bizottsághoz utasítja.

Rakovszky a nemzetiségiek ellen.

Rakovszky István: Pártját megtámadta Juriga, amennyiben velük valami rokonságot akart elhitetni. Ok olyanokkal, akik habár visszautasítják is a hazaárulás vádját — izgatás miatt vád alá vannak helyezve — nem tartottak s nem tartanak közösséget.

Az interpellációs könyvet felolvassák, fél 2-kor kerül rá a sor. Következik a szavazás a felirati és delegációba küldendő bizottság tagjaira.

Szünet.

Szünet után Rakovszky alelnök elnöklete alatt folyik a választás.

A választások eredménye, megválasztották a föllirati bizottságba a következő képviselőket:

Thaly Kálmán, Thaly Ferencz, Ballagi Aladár, Haviár Dániel, Hock János, Bizony Akos, Babó Mihály, Kelemen Béla, Jankovich Marcell, Mérey Lajos, Rátkay László, Meczer Béla, Földes Béla, Csernoch János, Simonyi Sándor, Batthyány Lajos, Nagy Ferencz, Szivák Imre és Széll Kálmán.

Delegátusokká választott képviselők: Buzáth Ferencz, Mailáth Géza gróf, Molnár János, Rakovszky István, Zboray Miklós, Széll Kálmán, Zichy János gróf, Szemere Miklós, Nagy Ferencz, Szivák Imre, Issekutz György, Thorotzkay Miklós gróf, Batthyány Lajos gróf, Melczér Vilmos, Semsey László, Batthyány Tivadar gróf, Holló Lajos, Szabó István, Hoitsy Pál, Bakonyi Samu, Thaly László, Sággy Gyula, Teleki Arvéd gróf, Zichy Jenő gróf, Zichy Miklós gróf, Benyovszky Sándor gróf, Gál Sándor, Lovász Márton, Okolicsányi László, Nagy Emil, Kubik Béla, Szentiványi Árpád, Szalay László, Barabás Béla, Kmetty Károly, Eitner Zsigmond, Drohobeczy Gyula, Barcic Erazom, dr Krasovic György, Grga Ruskan rendes tagokul; Samassa János, Hellebront Géza, Lázár Pál, Chernel Gyula, Steiner Ferencz, Révay Simon, Teleki Pál, Szmracsányi György, Grhovacz Mika es Bernáth Béla póttagokul.

Vajda-Vriond Sándor román nemzetiségi állítólagos választási visszaélések miatt interpellálta a belügyminisztert.

Ezzel az ülés véget ért.

Nagyvárad város 1905 évi zárszámadása.

— 17,000 korona maradvány. —

Az elmúlt év igen sok tekintetben elég szerencsétlen volt. A rossz gazdasági állapotokat még fokozta a törvényen kívüli állapot.

A város háztartására is kétségtelenül befolyással voltak ezek a kedvezőtlen viszonyok; az elmúlt év folyamán már el voltunk készülve rá, hogy deficittel zárja Nagyvárad városa az évi mérlegét.

Most már előttünk fekszik a főszámvevő által összeállított zárszámadás, amelyből kitűnik, hogy a nehéz viszonyok dacára 16722 kor. 19 fillér maradvánnyal zárta le Nagyvárad városa az 1905. évet.

A terjedelmes, nagy gonddal összeállított munkát általános részében a főszámvevő a következőket mondja:

A mi az 1905. évben elért eredményt il-

leti, erre nézve örömmel jelenthetem, hogy az kedvező volt: mert habár az év folyamán több rovat alatt az előirányzatnál jóval magasabb összegű kiadás jelentkezett is, amennyiben a szükségleti rész fűösszesítéséből kitűnőleg és a rendkívüli, valamint az átmeneti kezelést leszámítva a tényleges kiadás 23781 K 99 fill. haladtra felül az előirányzatot: mindazonáltal az év végén 16722 K 19 fill. készpénz maradvány jelentkezik, amihez hozzászámítva azt is, hogy az 1905. évre a legutóbb felvett 1.200.000 kor. kölcsönnek csak az első félévi részlete volt előirányozva, míg a számadás igazolása szerint ezen kölcsönnek második félévi annuitását is szintén már az 1905. évi számadásban számoltuk el; ez az eredmény nézetem szerint teljesen megnyugtathatja a város közönségét a tekintetben, hogy az 1905. évről, a némely munkálatok és szállítmányokra vonatkozólag a pótkelzési időszak lejárta után elintézés alá kerülő kereseti kimutatások és számlák kiegyenlítése a jelen évben a nélkül lesz eszközölhető, hogy ez a háztartás rendes menetét a legkisebb mértékben is megzavarhassa.

Ezután rovatonként kimutatja a főszámvevő az eltéréseket a költségelőirányzat és a tényleges eredmény között.

Az idevonatkozó főbb tételek a következők:

A bevételeknél:

a városi javadalmaknál 25.859 koronával, a tanügy rovatban 3283 korona, a vágóhídi díjaknál 3238 koronával több folyt be, mint előirányozva volt.

Ellenben az állatvásártéri helypénznél 2087 kor., a ház-, bolt- és szállodabereknél jelentékeny összeg, a sertés szemle-díjaknál 1041 koronával, a pótdónál 4166 koronával kevesebbet vettünk be, mint amennyi elő volt irányozva.

A kiadásoknál:

a személyzet illetményeinél 2392 korona megtakarítás, a jótékonycéloknál pedig 3087 korona tulkiadás mutatkozik az elhagyottá nyilvánított gyermekek gondozása folytán, viszont ugyanezen rovatban a szegények segélyezése címén 5658 koronával kevesebbet adott ki a város, mint amennyi elő volt irányozva.

Az 1905. évben a törzsvagyonalpból a város a következő beruházásokat teljesítette:

a) rét-utcai iskola építésre 217 K 94 f., b) városháza építésére 2,683 K 54 f., c) Tisza Kálmán téri iskola építésére 19,229 K 75 f., d) fő-utcai Párispatak-híd építésére 5,314 K 72 f., e) fő-utcai csatorna építésére 55,023 K 74 f., f) a Fő- és Szent János-utczák gyalogjárdáinak aszfaltburkolása 151,848 K 21 f., g) az ör-utcai iskola építése 1,728 K, h) városháza felszerelése 113 K 92 f., i) v-velencei iskola építése 69,229 K 12 f., j) villamos vasut építése 6,129 K 60 f. = 311,528 K 54 f., tehát az 1905. évi beruházási kiadások összege.

A mérleg.

A főkönyv zárlatának eredménye szerint a házi pénztárnál felmerült az 1905. évben: bevétel 2.170,966 kor. 36 fillér, kiadás 2.154.244 kor. 17 fill. tehát lett az év végén pénztári maradvány 16,722 kor. 19 fill. melyhez a törzsvagyon alappal szemben fentebb kimutatott 5,567 kor. 90 fill. hozzászámítva, lett a valóságos pénztári maradvány 22,290 korona 09 fillér.

A vagyon leltár.

A tekintetes törvényhatósági bizottságnak 357/10357—1905. kgy. sz. határozatához képest ezen leltár összeállításánál egyrésztől elkü-

Tisztelettel

Grünfelder János,

katonai és polgári szabó

Nagyvárad, Szent János-utca 2.

Értesítés

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására, hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő **katonai és polgári szabó-üzletet** nyitottam, hol is legkitűnőbb bel- és külföldi szövetek dus választékát boesájtom a n. é. közönség rendelkezésére pontos kiszolgálás, valamint szolid árak mellett.

lönítve tünteti ki a főszámvevő a jövedelmező tételeket, a nem jövedelmezőkre; másrészt pedig beiktatja abba a város területén levő járda és kocsit burkolatokat, befásított területeket a közutakon levő kisebb műtárgyakkal együtt, amelyek eddig nem szerepeltek; valamint a földbirtoknál részletesen kimutatja azon parcellákat, melyek ezidőszent házi kezelés alatt állanak, avagy bérbeadás útján vannak értékesítve.

Ez az eljárás, valamint a leltári ingatlanok és egyéb tárgyakra vonatkozólag a mérnöki hivatal által megejtett teljesen új becslés eredményezte aztán, hogy az 1904. év végén előterjesztett leltárral szemben, a most bemutatott vagyonleltár oly nagymérvű eltéréseket tüntet fel.

Volt pedig a csatolt leltár szerint 1905. végén: a cselekvő állapot 27.031,101 K 78 f., a szenvedő állapot 13366,860 K 23 f., tehát a tiszta cselekvő érték 13.664,241 K. 55 f. Ez összehasonlítva az előző 1904. év végén kimutatott tiszta cselekvő értékek 12.576,175 K 71 f., mutatkozik vagyonszaporulat 88,065 K 84 f.

A törzsvagyon alap.

Ezen számadás szerint volt az alap készlete 65,515 kor. 61 fill. 1905. január 1-én 1.445,322 kor, 99 fill. Lett a bevételek főösszege 1.510,838 kor. 70 fill. 1905. évben kiadatott 1.149,892 kor. 82 fill. és így a maradvány az 1905. év végén 360.645 korona 88 fillér.

Az új korszak.

Ferencz Ferdinánd trónörökösnek a madridi nászról történt sürges hazahívását s az e híreszteléssel kapcsolatos merész kombinációkat illetékes helyről a leghatározottab fogományban megczáfolják.

Kossuth, Apponyi és Zichy Aladár gróf miniszterek tegnap délelőtt fél 1 órakor tisztelegtek József főhercegnél.

A Ház tegnapi ülésének legérdekesebb része Rakovszky István alnök válasza volt a nemzetiségiek kirohanására. Juriga Nándor ugyanis azt mondta, hogy a nemzetiségi pártok mostohaanyja a néppárt. Beniczky Ödön nyomban közbekiáltotta:

— Semmi közünk Önökhöz.

Szmrecsányi György pedig heves hangon mondotta:

— Ne rágalmazzon.

Juriga aztán hozakodott elő, hogy a néppárt, mikor legelőször bevonult, hasonló fogadtatásban részesítette a Ház.

Nyáry Béla: Mi sohasem voltunk hazáruulók!

Már ezek a közbeszólások is élénken illusztrálják a levegő izzását. A bomba Rakovszky beszédében csapott le. A mindenkor temperamentumos, snájdig szónok ezuttal kiváltképen elemében volt. Olyan lobogó hazafisággal vágott végig a pánszláv s egyáltalán a nemzeti-ségi törekvéseken, hogy beszéde helyenkint az egész Ház tomboló tetszésnyilvánításába fult. A tegnapi ülés minden babérja a néppárt ölébe hullott, ami jóleső elégtétel volt hosszú esztendőkké rosszhiszemű gyanúsítása után.

Pejácsevich horvát bán marad. A horvát nemzeti pártból kilépett.

Ma nincs ülés. A pénteki ülésen Wekerle előterjeszti indítványát a kvótabizottság megválasztására nézve.

Beck földművelésügyi osztálytanácsos meghívást kapott a királyhoz. Hír szerint ő lesz az új osztrák miniszterelnök. Magyarországon

annyiban ismerős a neve, mert részt vett a kereskedelmi szerződések tárgyalásában. A trónörökös bizalmasa. Politikai kérdésekben ő szokta informálni.

A függetlenségi párt hivatalos delegátusjelöltjei közül Szatmári Mór kibukott. Csak 50 voksot kapott, míg Szentiványi Arpád 120 at. Bizonyos oldalról ezen most nagyon megütköznek. Mi nem. Egészen természetesnek találjuk.

A horvát képviselők tegnap délelőtt Medakovichs vezetésével tisztelegtek Apponyi Albert kultuszminiszternél a Ház társalgójában. Üdvözölték a minisztert, hogy a válságos idők alatt a legnagyobb rokonszenvvel viseltette a horvátok iránt és egyik határozatos elősegítője volt a horvát magyar testvériség megteremtésének. Apponyi magyar nyelven köszönte meg a szíves üdvözetet és biztosította a horvátokat további jóindulatáról. Drohubeczky püspök üdvözölte azután Apponyit 60 éves születésnapja alkalmából.

UJDONSÁGOK.

Laurán Ágoston nagyprépost.

Mint őszinte örömmel értesülünk Laurán Ágoston dr. püspöki vikáriust a nagyvárad-i görög szertartású egyházmegyének ezt a régi érdemes és nagymunkásságu főpapját újabb, jól megérdemelt kitüntetés és előléptetés érte. Nagyprépostja lett a nagyvárad-i görög szertartású káptalanban. A hivatalos lap tegnapi száma közli a királyi kinevezést, mely kétségtelül örömet fog kelteni nemcsak a nagyvárad-i görög szertartású káptalanban és az egyházmegyében, hanem a városnak egész társadalmában és mindenütt, ahol a kiváló főpapnak hírének ismerik. Egyházi érdemei, puritán élete és irodalmi működése sok tisztelőt szereztek neki mindenfelé. Ezért az egyházmegye és káptalan tagjaival együtt mindannyian igaz szívből kívánjuk, hogy az új javadalmat sokáig élvezze kegyelemben és egészséggel.

Laurán Ágoston 1844-ben született a szatmármegyei Petén. A filozófiát és teológiát Rómában abszoldálta. 1863-ban bölcslelettudor, 1867-ben a hittudományok doktora, ugyancsak 1867-ben ordinálták pappá az örök városban. Pappszentelése után egyházmegyéje szolgálatába lépett. Eleinte aktuárius volt, később szentszéki ülnök és jegyző lett. Már 1871-ben pápai kamarás, egyidejűleg püspöki titkár, 1875-ben tiszteletbeli főesperes és az egyházmegyei iroda igazgatója, majd szemináriumi vicerektor és tanítóképzőintézet tanár; 1879-ben szemináriumi rektor, képezdei igazgató és kanonok; 1884-ben szent Ágostonról nevezett kalocsai apát; 1896-ban püspöki helynök; 1900-ban pápai prelátus s mint ilyen 1905-ben apostoli protonotárius.

Nagyvárad—Püspökfürdő—Félfürdő.

		Személyvonat				
Nagyvárad állomás	ind.	8.08	10.05	2.26	4.44	8.44
Várad-Velenceze	>	8.12	10.15	2.38	4.55	8.55
Rontó	>	8.28	10.29	2.52	5.09	9.08
Püspökfürdő	>	8.38	10.40	3.02	5.19	9.18
Félfürdő	érk.	8.50	10.52	3.14	5.31	9.30

Félfürdő—Püspökfürdő—Nagyvárad.

		Személyvonat				
Püspökfürdő	ind.	8.38	10.40	3.02	5.19	9.18
Félfürdő	>	8.55	10.57	3.19	5.34	9.34
Rontó	>	9.02	11.04	3.26	5.51	9.41
Várad-Velenceze	>	9.15	11.17	3.39	5.54	9.55
Nagyvárad állomás	érk.	9.25	11.27	3.49	6.04	10.55

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 percig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

* Bérálás Mező-Telegden. Fetser.

Antal felszentelt püspök tegnap kezdte meg bérmautját az egyházmegyében. Tegnap reggel fél nyolcz órakor indult a püspök Nagyváradról Mezőtelegdre; kíséretében voltak: Makkay József karkáplán, továbbá Nagy Márton a központi járás főszolgabírája. Délelőtt 9 órakor érkeztek Mezőtelegdre, ahol a község határánál Beöthy László nyug. főispán, Telegdy József birtokos, a községi előljáróság, élén Vattay Gyula közigazgatóval, továbbá lovasbandérium várta. Vattay Gyula jegyző üdvözölte a püspököt. Hosszu kocsisokkal kísérték be a főpapot. A templomban Fetser püspök ünnepélyes szentmisét tartott, majd szentbeszédet mondott s 133 gyermek és felnőttnek adta fel a bérálás szentségét. Délben Kovács József plébános 21 terítékű ebédet adott a püspök tiszteletére, amelyen dr. Beöthy László, Nagy Márton főszolgabíró, Kovács József plébános sikerült felköszöntőkben éltették a püspököt, aki szép beszédben a telegdi hívekre és Mező-Telegd község boldogulására üritette poharát. Délután 4 órakor indult a püspök Élesdre. A járás határán, Örvénden Bérczy Imre főszolgabíró várta és üdvözölte a püspököt. Élesd határán pedig a községi előljáróság fogadta a főpapot. Élesden ma lesz a bérálás.

* Egyházi kinevezések. A király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére az esztergomi főkáptalanban Schiffer Ferencz címzetes prépostot és pozsonyi kanonokot esztergomi, Berger Márk primási levéltárost pozsonyi kanonokká; a kalocsai főkáptalanban Steezy György dr. apatini apátplebánost tiszai főesperessé, Povischil Richárd címzetes kanonokot és kisebb papnevelőintézeti igazgatót ifjabb mesterkanonokká; a győri székeskáptalanban Molnár Ignác dr. kisebb papnevelőintézeti igazgatót iskoláskanonokká; továbbá Burásy Gergely dr. csornai premontrérendű áldozópapot, címzetes főigazgatót és a kesztelyi főgimnázium igazgatóját a magyarországi fehér és kiváltságos premontré kanonokrend csornai, horpácsi, törjei és jánoshidai valóságos prépostjává; a gyulafehérvár-fogaraszi görög-szertartású katolikus főkáptalanban Munteán György címzetes főesperest és tanítóképzőintézeti igazgatót forebendátus-kanonokká; ugyancsak Brühl József esztergomi papnevelőintézeti alkormányzót és Miksó István dr. csornai esperesplebánost az esztergomi főkáptalanban, valamint Szlanyinka Mihály rovnyei esperesplebánost és Tóth János dr. papnevelőintézeti tanárt a nyitrai székeskáptalanban tiszteletbeli kanonokká kinevezte.

* Új nagyvárad-i görögkatolikus kanonok. A király a nagyvárad-i görög-szertartású katolikus székeskáptalanban megüresedett irodakanonoki széket Buteán János címzetes főesperesnek és a belényesi főgimnázium igazgatójának adományozta.

* A földművelésügyi miniszter Nagyváradon. A Bihar megyei Gazdasági Egyesület által ez év szeptember havában Nagyváradon rendezendő kiállítás nagyszabásának ígérkezik. A kiküldött bizottságok nagy tevékenységet fejtenek ki a kiállítás sikere érdekében. Az egyesület részéről Telegdy József elnök, Székely Károly, Eröss Rezső, Kacsvinszky Andor és Weingartner Andor titkár tisztelegtek Darányi Ignác földművelésügyi miniszternél, akit felkértek, hogy fogadja el a kiállítás elnökségét. A miniszter lekötelező szíveséggel fogadta a tisztelegőket s kijelentette, hogy a kiállítás fővédnökségét örömmel elfogadja s megígérte, hogy a kiállítás alkalmával lejön Nagyváradra.

* Prohászka püspök Debreczenben.

Debreczennek ritka és előkelő vendége volt kedd és szerda folyamán. *Prohászka* Ottokár dr. Székesfehérvár püspöke jelent meg Debreczen városában, hogy a debreczeni női társadalom egyik kedvelt tagjának, kelecsényi *Kerekes* Annuskának nagy és kisérvistyei *Hence* Károly dr. országgyűlési képviselővel való házassági frigyére áldását adja. Megérkezése kedden este 7 órai gyorsvonattal történt, mikor is egyenesen Wolafka püspök sírházához tartott s kért a nemrég megboldogult számára örök nyugalomát és intézett hathatós vigasztaló szavakat az árvaságuknak még élénk érzetén busongó debreczeni katolikus hivekhez. *Prohászka* dr. püspök ezután a „Theresianum”, katolikus árvaházba szállott, hol *Molnár Dezső* Kálmán helyettes-igazgató és *Varju Lajos* praefectus fogadták magas vendégüket. A püspök érdeklődéssel nézte végig az árvaház helyiségeit s *Molnár* igazgató vendége maradt. Másnap, szerdán délelőtt 11 órakor volt a Szent Anna templomban a fényes esküvő, melyen nagyszámu násznép és közönség jelenlétében vette föl az ifjú pár *Prohászka* dr. püspök kezéből a házasság szentségét felbonthatatlan s örök boldog frigyre.

* Az Alkotmány új szerkesztője.

Közelebbről megemlékeztünk már róla, hogy *Bonitz* Ferenczet, az Alkotmánynak egy deczeniumon keresztül volt felelős szerkesztőjét az örvendetesen megváltozott közviszonyok más munkatérre szólították. Mint ismeretes, mostantól fogva sajtótudósítói állást tölt be a miniszterelnöki sajtóirodában, segédtitkári ranggal. *Bonitz* így természetesen odahagyja azt az ekszponált, szép pozíciót, amelyet lapjánál eddig oly pompás rátermettséggel elfoglalt. Az Alkotmány tegnapi száma élén meleg sorokban bucsuzik el olvasóközönségétől, átadva helyét *Tillmann-Túri* Bélának, az új felelős szerkesztőnek, aki kedves közvetlenséggel mutatkozik be rövid beköszöntőjében. Túri országosnevű munkása a keresztély publicistikának akinek aktuális közjogi munkája tudvalevőleg általános elismerést vívott ki a legközelebbi multban előkelő politikai körökben. Lelkünk igaz szimpátiájával köszöntjük az új szerkesztőt a magyar katolicizmus egyik vezető organuma élén. Munkáságára a jó Isten bőséges áldását kérjük.

* **Kossuth Ferencz József kir. hercegnél.** *Kossuth* Ferencz tudvalevőleg beteg volt, mikor a kormány többi tagjai bemutatkoztak József kir. hercegnél. *Kossuth* tegnap este külön meghívót kapott József királyi hercegtől és *Augusztá* királyi hercegnőtől, hogy ma délben háromnegyed egy órakor fogadják bemutatását. *Kossuth* ennek folytán a mondott időben megjelent a királyi várpalotában és ott szívélyes és kegyes fogadtatásban részesült.

* **A községi iskolák fejlesztése.** A községi iskolák fejlesztése ügyében tegnap nyújtotta be előterjesztését a főszámvevő. Ebben felsorolja, hogy a legszükségesebbek: a széles-utcai iskolák kibővítése 2 tanteremmel, a vitéz-utcai iskola és szolgakás építése, továbbá a már létező iskolák felszerelésének a kiépítése; ezek összesen 152,931 korona 18 fillér kiadást igényelnek, ami folyószámla kölcsönből fedeztetnék, ami évi 5 és fél százalékos kamatot számítva, évenként 8415 korona új kiadást okozna. Majd rátér a főszámvevő arra, hogy az iskolaszék a mostani 24 kiegészítő tanítói állásból 18-at rendszeresíteni akar. Elősméri a rendszeresítés szükségét, de reá mutat, hogy a községi iskolák további fejlesztésére nagy áldozatokat kell hozni a városnak. Javasolja, hogy ez alkalommal nem 18, hanem csak 12 tanítói állást rendszeresítsenek.

Tekintve, hogy a kiegészítők csak évi 1000 koronát kapnak, a tervbe fizetés javításnál pedig a tanítói állásokat 2000 koronával dotálják, 12 állás rendszeresítése esetén is évi 12000 korona többkiadása lesz a városnak az iskolákra.

† **Peiser Károlyné.** Mély gyász sujtotta Nagyvárad egyik előkelő családját, *Peiser* Károly püspökségi főmérnököt és övét. *Peiser* Károlyné sz. *Kerekes* Berta tegnapelőtt elhunyt. A megboldogult az önfeláldozó feleség és anya mintaképe, a családi tűzhely igazi anyyala volt. Minden gondolata a családjáé volt, a kis otthon volt egész világa. Nem vágyott szereplésre, abban találta fel boldogságát, ha férjét s gyönyörű szép gyermekeit boldognak látta. Megtalálta a keresztény nő igazi, nemes hivatását, s azt ritka nemes érzékkel töltötte be. Évekkel ezelőtt kezdett betegeskedni s bajára a Püspök-fürdőben is hiába keresett orvoslást: tegnapelőtt a család régi jóakarója, *Peiser* Antal segédpüspök ellátta a haldoklók szentségével, az Ur vigaszával, azután övéi karjai közt csendesen elhunyt, árvaságra hagyva a nagy családot, melyet az ő szeretete tett boldoggá. A köztiszteletben álló család iránt városzerte nagy a részvét. A temetés ma d. u. fél 5-kor lesz.

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Peiser Károly—mint a férj úgy a maga, mint gyermek: *Edvin*, *Leó*, *Sarolta*, *Béla*, *Ella*, *Ernő*, *Margit* és *Stefánia*, úgy az elhunyt testvérei: özv. *Adám* *Gusztávné* szül. *Kerekes* *Mária* és gyermekei, *Kerekes* *Gusztáv* nejevel *Kirshnik* *Olgával* és gyermekeivel; sógorai *Peiser* *Lipót* és *Ferenczy* *Gyula* gyermekeivel; *Risztó* *György* unokaöccse; valamint számos más rokonok nevében is fájdalommal szívet tudatják a felejthetetlen hitves, édesanya, testvér, sógor és rokon *Peiser* *Károlyné*, szül. *Kerekes* *Bertá*-nak folyó hó 29-én d. u. 5 órakor, élete 46-ik, boldog házassága 21-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendesen elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 31-én d. u. fél 5 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint *Uri-utca* 48-ik számú háznál beszenteltetni s a várad-olaszi-i sírkertben örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szentmise-áldozat pedig június hó 1-én d. e. 10 órakor fog az olasz i. róm. kath. plébánia templomban az egek *Urának* bemutatni. Mély végzettségűre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1906. május hó 29-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **A szinügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város szinügyi bizottsága ma, csütörtökön, május 31-én délután 4 órakor ülést tart a városházán.

* **A vízvezeték üzeme.** Nagyvárad városa a vízműtelep üzemet villamos erőre rendezi be, a telepet pedig a szükséghez képest kibővíti. *Farkas* Kálmán műszaki tanácsos holnap pénteken Nagyváradra érkezik s megtekinti a telepet, s délután fél 5 órakor a vízvezetési bizottság a városházán ülést tart, amelyen *Farkas* Kálmán is részt vesz.

* **Iparosaink figyelmébe.** A nagyvárad-i honvéd hadapród iskola parancsnoksága versenytárgyalást hirdet a hadapródiskola telepen levő építményeken eszkozleendő tatarozási munkálatokra. Ajánlatok a hadapródiskola parancsnokságához küldendők be jul. 2-ig. Bővebbet az iskola kezelő-irodájában nyújtanak.

* **Elragadt lovak.** *Pribék* *Rozália* sarkadi lakosnő férjével és 6 hónapos *Rozália* nevű gyermekeivel a gyulai vásárról szekéren igyekeztek hazafelé *Sarkadra*. *Sarkad* község határában a lovak valamitől megijedtek s vadul nyargaltak be a faluba. A szekér jobb oldalán, az ülés szélén ült az anya ölében a kis gyer-

mekkel. A száguldó lovak a szekeret egy árkon keresztül ragadták, amikor a nagy zökkenéstől a szekérből az anya gyermekével együtt kiesett. Az anya oly szerencsétlenül bukott le, hogy gyermekére esett. A kis gyermek annyira megsérült, hogy néhány órai szenvedés után meghalt.

* **Névmagyarosítás.** *Steiner* *Jakab* nagyvárad-i illetékes, debreczeni lakos nevét *Szilágyira*, *Szrolóvics* *Sámuel* nagyvárad-i lakos pedig *Székelyre* magyarosította.

* **A földrengés eredménye.** Bizonyára emlékeznek még olvasóink arra a földrengésre, mely egy hónappal ezelőtt *Székelyhidon* és környékén vonult keresztül. Nagyobb károkat nem okozott a földrengés. De ezenkívül olyan eredménye is volt a földrengésnek, ami éppen nem káros. Ugyanis *Ersemlyén* környékén egy árok mentén forrás fakadt a földrengéskor. A forrás vize tiszta aranyárga színű és mint az ottani nép állítja gyógyhatású is. Ez ideig még nem vegyelmesték a vizet, mindenesetre célszerű volna, ha a forrás tulajdonosa ez iránt lépéseket tenne.

* **Emberölés Feketepatakon.** Rémes gyilkosság tartja izgalomban *Feketepatak* és *Beznye* község lakosait. Az alkoholnak és boszszunak ismét áldozata van egy szerencsétlen beznyei ember, kit menyasszonyán kívül két kis árvája is sirat, kik most édesanya és atya nélkül maradtak a nagyvilágban. *Opre* *Péter*, beznyei lakos a mult héten több társával *Remeczen* dolgozott az ottani fűrészgárnál, honnan f. hó 26-án estefelé *Feketepatakon* keresztül akart hazajönni *Beznyére*. *Feketepatakon* betértek a kocsmába, hol egyik társának, *Brajnás* *Péternek* két régi haragosa: *Bogye* *Demeter* és *Bogye* *Tógyer* is megjelentek és ott megtámadták *Brajnás* *Pétert*, amiért az egyszer őket leintette, hogy a kaszálóján ne járjanak át szekérral. *Opre* *Péter* és *Brajnás* *Péter* látván, hogy berugott emberekkel van dolguk, kimentek a kocsmából és hazafelé indultak. *Bogye* *Demeter* és *Tógyer* azonban utánok mentek és a gör. kel. iskolánál elállották az utját *Oprének* és *Brajnásnak* és *Brajnást* ütlegelni kezdték, mert hiszen *Brajnással* volt bajuk; *Opre* *Péter* *Brajnásnak* a segítségére sietett, de vesztére, mert a minden emberi érzésből kivetkőzött két haramia valóságos veszett bárom módjára estek neki szegény *Oprének* és addig ütötték, verték, míg a szerencsétlen ki nem adta a lelkét, *Brajnás* csak nagy nehezen menekül meg, ki késő éjjel ért haza *Beznyére*. A körorvos és csendőrök f. hó 27-én voltak a helyszínén, az ügyészségtől pedig 28-án mentek ki.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Leányka.

Péntek: Leányka.

Szombat: Leányka.

TÁVIRATOK.

Az új olasz kabinet.

Róma, Az új miniszterek ma letették az esküt. *Tittoni* új külügyminiszter holnap *Milanba* utazik hogy a *Simplon* alagut megnyitó ünnepségén Olaszországot képviselje *Tittoni* *Milanból* Londonba utazik visszahívó levelének átnyújtása végett.

EGYESÜLETEK.

Az ujléti polgári olvasóegylet alapszabályait a belügyminiszter láttamozta.

MULATSÁG.

Tanítók estélye A Tanítók Köre tegnap tartotta e tanévben utolsó estélyét igen szép közönség jelenlétében. Az ujonnan alakult kör teljes ambícióval fogott a munkához s rövid nyolcz hónap alatt hét nyilvános estélyt tartott élénk érdeklődés mellett. Ezeket nemcsak a tanítók barátai, vendégei, de egyszer-mászor városunk vezető emberei is szép számmal jelentek meg. A tegnapi estély méltó befejező est volt. *Bodnár* János lépett a felolvasó asztalhoz s *Balogh* Károlynak »A Nagyvárad Napló s a fizetésrendezés« cz. satirikus cikkét olvasta fel általános derűtséget kelteve. A szerző minden tanítót s tanítónőt meginterjuvált a fizetésrendezés kérdésében s az így mesésen szőtt, ötletekben gazdag, a tanítók egyéniségének külön-külön sajátosságát feltüntető satirája nagy tetszést aratott. Azután *Jakobovits* Ilonka szavalt el két költeményt vonzóan megkapóan. *Szabó* Imre gyönyörű lyrai tenorjával szerzett igaz gyönyörűséget. A székesegyházi tenorista szép tenorját városunk közönségének lesz még alkalma élvezni. Különösen az utolsó dala tetszett, melynek szerzője a kísérő. Városunk közkedvelt zenetanára, *Resch* Mihály. *Nagy* Dezső monologja hangos kacaját keltett. *A babonás embert* adta elő sok humorral, élénk színezéssel. *Kürti* István művészi celló játékát ismeri közönségünk, az ő lebilincselő játéka, mit *Huszár* László kísért harmoniumon precízitással — volt a Tanítók Köre e tanévben utolsó estélyének végső, befejező akkordja.

Pünkösdi népnepély. Már megemlékeztünk néhány nappal előzőleg arról a nagyszabású ünnepélyről, melyet a biharmegyei és nagyváradai nőegylet fog rendezni pünkösdi vasárnapján. A népnepély jótékony célra fog rendeztetni és előreláthatólag fényes siker fogja koronázni a fáradságot, melyet a buzgó rendezőség kitejt. Az ünnepélyre a következő hirdetést bocsájtotta ki a rendezőség:

A Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet árvaház és nemháza javára 1906. évi június hó 3-ik napján, pünkösdi vasárnap a Rhédey-kerti Sport-téren nagy népnepélyt rendez, melyre a város egész közönségét tisztelettel meghívja. A népnepély délután 3 órakor veszi kezdetét az e célra feldíszített Sport-téren. Kapható lesz ott minden, ami szemnek, szájnak tetszik, olcsón, szabott áron majdnem ingyen. Lesznek mulattató játékok jóslás, szerencse halászatok, virágcsarnok, cukrászat, étel és italok, érdekes számár-lovaglás és koczikázások, konfettik, serpentinek és hólapdák, léggömbök és egyéb szórakoztató meglepetések; este táncmulatság. Ugy a nők, mint a férfiak egyszerű öltözékben jelenjenek meg. Belépti-díj személyenként 25 krajczár, gyermekek és katonáknak csak 10 krajczár. Kellemetlen idő esetében az ünnepély pünkösdi második napján, június hó 4-én tartatik meg.

A gimnázisták kirándulása. A helybeli premonstréti főgimnázium tanulói a Nátafalussy Kornél tankerületi kir. főigazgató által engedélyezett szokásos főigazgatói szünetet arra használják föl, hogy tanáraik vezetése alatt két kirándulást tesznek. Két csoportra osztattak fel az ifjak. Az egyik csoport a Félix-tüdőbe rándul ki. Indulnak reggel 8 ó. 3 perczkor, visszaérkeznek este 6 óra 4 perczkor. A második csoport a révi barlang megtekintése d. u. 12 óra 41 perczkor indul el és este 1/2, 11 órakor érkezik vissza. Mindkét kirándulásban a szülők is részt vehetnek, amint ezt az igazgatóság a meghirdetés alkalmával a tanulókkal eleve közölte is.

Igazságszolgáltatás.

A hegyközkovácsi-i hóhérok bűnügyében tegnap egész nap tanukat halgattak ki, akik kevés új adattal szolgáltak. A tanukihallgatást ma folytatják.

NYILTTÉR.

Egy-két iskolás fiú

a következő iskolaévre egy tanári házban felvétetik. Szakszerű felügyelet, kifogástalan uri ellátás. Francia, német nyelv és zongora kívánatra. Szíves megkeresést. «Tanár 37». jelige alatt továbbit a kiadóhivatal.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő
tanulók, kisiparosok
és kisgazdák számára.Irlta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára **20 fillér.**Videkre 25 fillér előleges beküldése
mellett bérmentesen küldetik meg.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irlta: Gorkij Maxim

78.

— No te egészen megbolondultál — mondta, végre elfogult hangon s elégedetlenül. — Avval hogy rágalmozod az embereket, nem végzesz Istennek tetsző dolgot.

— Hallgass! Várj! — mondta Jesov röviden s tovább olvasott.

Miután Jesov megállapította cikkében hogy a kereskedők alávalóságok elkövetésében messze túlszárnyalják a többi embereket, azt a kérdést vetette föl, hogy mi ennek az oka ennek a jelenségnek. Erre a kérdésre aztán így válaszolt:

— Ugy hiszem, hogy a vad dolgok elkövetésére való hajlandóságát a kultura hiányában kell keresnem s hogy az energia hiányából, a semmivészből ered. Semmi kétség, hogy kereskedőink — kevés kivétellel — a legegészségesebb, de egyuttal a legmunkátlanabb kasztot képezik.

— Igaz! — mondta Foma s nagyot ütött öklével az asztalra. — Ez igaz! Annyi erőm

van, mint a bikának s annyi munkám, mint egy verébnek!

— Hát mire fordítsa a kereskedő az energiáját? A börzén nincs sok erőre szüksége s ami izom tökéje még marad, azt a korcsmai dözsölések közben pocskolja el s nem is tudja, hogy erőit sokkal produktívabb munkára is lehetne fordítani. A kereskedő olyan mint az állat. Az élet ketrecze, amely nagy egészsége s zabolátlan természete miatt szük neki. A kultura kéköiben sinylődve, nem tudnak megélni a nélkül, hogy olykor-olykor ki ne rugjanak a hámból. A kereskedő kicsapongása nem más mint az állat forradalma. Persze, hogy ez nagy baj. De még százszorta nagyobb baj, ha ez a állat egy kis értelmet is hord magában az erején kívül! Higgyék el, akkor sem fog megriadni attól, hogy botrányokat rendezzen, s ezek a botrányok már történelmi esemény-számba fognak menni.

Isten mentsen meg bennünket ilyen eseményektől. Mert ezek hatalmi törekvésekből fognak előállni, az lesz a céljuk, hogy mindenhatóvá tegyék a kereskedőt, s a kereskedők céljuk elérésében nem fognak válogatni az eszközökben.

— Nos, mit gondolsz? Mi a véleményed? Kérdezte Jesov, mikor végig olvasta a cikket s félrelökte.

— Nem értem végét — felelte Foma. De amit az erőről mondasz, az igaz. Mire fordítsam az erőmet ha senkisék akarja igénybe venni Rablókkel kellene verekednem vagy, rablóvá kellene lennem... vagy valami nagy dolgot kellene művelnem. Ezt pedig nem tudja az ember. A mellett a börzére járjon az ember s iparkodjék, hogy egypár rubelt szerezzen. És mire kell mindez? Minden időnkön át ilyen marad az élet?

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai hetivásái.

A nagyváradai piacon 1906. május 28. máj. 29. napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmi szerekek árjegyzéke:

Tiszta buza 15'80 15'60 15'40 Kétszeres buza 13'40 13'20 13'— Rozs 12'— 11'20. 11'— Árpa 14'— 13'80 13'60 Zab 15'60 15'— 14'80 Tengeri 14'— 13'80 13'60 Borsó 40'— Lencse 46'— Bab 40'— Köleskása 44'— Burgonya 6.— 100 kiló lángliszt 27'— Zsemlyelisz 26'40 Fehérkenyérlisz 25'60 Barnakenyérlisz 21'60 Széna fuvarral 2'50 Szalma fuvarral 1'40. Sósózt szalonna 160'— Zsup-szalma —18. Alomszalma —12. 1 köbméter bükkfa 8'— Tölgyfa 8'— Cserfa 8'— 1 kiló marhahus I. o. 1'32, kiló marhahus II. o. 128 kiló marhahus III. o. 120 1 liter ó-bor 1'—, 1 liter új-bor 80'— liter pálinka —72. 1 liter szilvapálinka 1'60, 1 liter szesz 2'— 1 mm. kőszó 21'80. 1 mm. nyers faggyu 72'— 1 mmj olvaszt. fagyu 92 —, 1 mm. szappau 50.— 1 mm. birka gyapju —, 1 m m. magyar gyapjú 1 mm. —, —. hltr. -bor 64 —, 1 hltr. ujbór 38 1 m m. mész mész 2'60 1 mm kemény faszén 320 1 mm. puha faszén 3. 1 — hltr. keupermag —, — 1 hltr. köles —, — 1 hltr. repese —, — 1 hektlr. dió 40 — 1 hltr mugyoró —, 1 hltr asztal szilva — 30 1 kg savkuyu káposzta 40. 1 kg szelonna uyers 150 4 kg sertáshus 144 1 kg vereshagyma — 20 7 kg foghagyma —50 1 kg bojté 220 1 Blg paprika 450 1 kg barna keuyer — 20 Egy liter kőolaj — 44.

Forgalmi kimutatás 1906 máj. 28. máj. 29.

Tiszta buza körülbelül 130 htl — Kétszeres buza 60 hltr Rozs 70 hltr Árpa 50 hltr Zab 60 hltr Tengeri 70 hltr burgonya 80 hltr.

Lábasjóságok Hizott sertés mintegy 80 zélhizott 95 drb 2 évesű feljebb 350 drb 1 éves től feljabb 290 Sülbő 260 drb malacz 180 drb Vagó maha 88 drb Jármos tükör 435 prk Fejős tehén 370 drb 6orju 200 drb bivaly 15 drb juh és kecske 150 drb Ló 657 darab.

Marha ártáblázat 1906. évi máj. 22 máj. 29.
 1 pár I-ső rendű jármos ökör 800—900 korona.
 1 pár II-od rendű jármos ökör 700—800 korona.
 1 pár II-ad rendű jármos ökör 600—700 korona
 1 drb fejős tehén 170—370 kor., 1 drb vágó ökör
 150—420 kor. 1 drb. vágó tehén 220—380 ökör
 1 drb veres borju 40—60 kor. 1 drb. fél éves
 borju 63—93 kor., 1 drb egy éves borju 70—170
 kor., 1 drb két éves borju 90—240 korona. 1 drb
 hizott sertés 116—120 kor., pár fél éves sertés
 58—65 kor., 1 pár egy éves sertés 80—95 kor.
 1 pár két éves sertés 145—210 korona. 1 drb.
 igás ló 170—390 korona. 1 pár ökörbőr 58—64
 kor., 1 pár tehénbőr 40—52 kor. 1 pár borjubőr
 10—20 kor., 1 pár ló bőr 18—26, korona.

Értéktőzsde.

Budapest, május 30.

Osztrák hitelrészvény	— — —	678.—
Magyar hitelrészvény	— — —	796.—
Leszámitoló bank	— — —	506.—
Rimamurányi	— — —	525.—
Osztrák-m. államvasúti részvény	— — —	670.—
Közúti vasút	— — —	594.—
Városi villamos vasút	— — —	327.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, május 30.

Buza okt.	— — —	16.82
Rozs okt.-re	— — —	17.12
Tengeri április 1906	— — —	14.—
Zab ápr.-ra	— — —	13.64
Repeze aug.-ra	— — —	— — —

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 május 30-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	114.50
Magyar koronajárdék 4%	— — —	60.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 4%	— — —	85.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	95.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—	—
Magyar gyermekj. sorsjegy-kölcson	— — —	210.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	— — —	157.50
Osztrák járadék papirban	— — —	99.75
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.50
Osztrák korona járadék	— — —	118.—
Osztrák járadék arányban	— — —	99.75
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	157.35
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.65
Magyar hitelbank részvény	— — —	814.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	669.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	— — —	677.—
Német birodalmi márka	— — —	19.12
London vista	— — —	117.20
Páris vista	— — —	240.30
20 márkás arany	— — —	95.40
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	23.46

A szerkesztőért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Lakatos műhely
 áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **lakatos műhelyünket** Nagypiacz-téri Övály-házból a

Szalárdi-u. 9. szám alá

helyeztük, hol minden e szakmába vágó munkát lehető legpontosabban és csinos kivitelben készítünk szolid áruk mellett. Rácsokat, sirkerítéseket, vasablakokat, napellenzőket elsőrendű kivitelben. Kitűnő takaréktűzhelyeket szavatosság mellett és minden e szakmába tartozó legkisebb javításokat gyorsan és pontosan személyesen végzünk.

Szives pártfogásaikat kérve, maradtunk kiváló tisztelettel

Maár Lajos és Testvére.

Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünket idegenbe, hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű

BÚTOROKAT

gyári árban, kezeség mellett a

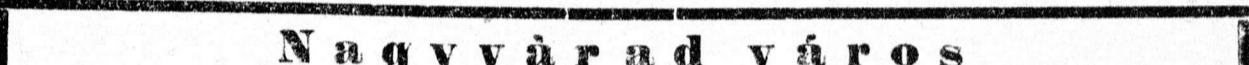
Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCZA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.

Kivánatra tervek és költségvetések. — Telefon 421 szám.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értelmezni a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, honalyos (matt), színes fényképlámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyertyánként 1-6 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— villamosvilágítási —

és erőátviteli berendezések felszerelését, hővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedély. Költségvetés ingyen.

Pesti hazai első takarékpénztár
sorsjegyeket

napi árban elad s ezen sorsjegyekre magas összegű

kölcsönöket nyújt

a legelőnyösebb feltételek mellett a

Polgári Takarékpénztár részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth-utca.

Üzletfelosztás miatt, hatóságilag engedélyezett

végeladás!

tartatik SPITZER TESTVÉREK cég Zöldfa-utcai üzletében a következő beosztás szerint: a rendes bolti áraknak megfelelő

fél árban

a női ruhaszövet maradékok, a selyemkélme maradékok. Női felöltők az 1905. évből. Női derekfűzők.

33 1/3 százalék árleengedéssel

a legújabb ruhaszövetek, a selyem blous kelmék, a női felöltők 1906. évből napernyők csipke és szövet függönyök, butorszövetek.

25 százalék árleengedéssel: a legújabb mosókelmék, balisztok, delinek, zefírek, cretonok, a legjobb hazai és rumburgi vásznak, Schroll-féle finom sifonok, késmárki asztalneműek, női és férfi fehérneműek, ágysteritők, paplanok pokróczok és **szőnyegek** nagy választékban 18, 25, 45, 53, 60, 70 és 1.20 kr.

Ő cs. és apost. kir. Felségének legfeleső elhatározása folytán
A polgári jótékony ozélokra szánt

XXXVII-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.137 nyereményt tartalmaz készpénzben 512.200 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék bekeskedik.

A huzás visszavonhatatlanul 1906. évi június hó 21-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vorderer Zollamtsstrasse 7. sz. a továbbá a lottógyűjtődekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, táviráda és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjeggyvevők részére ingyen ada tnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedeki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya.)

Hirdetés.

A »NAGYVÁRADI HITELBANK« részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámitol váltókat.

Előleglet ad: értékpapírokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

A 4°-os magyar koronajáradék

1906 június hó 1-én esedékes

szelvényeit

már május hó 20-ától

költségmentesen beváltjuk.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI-, IPAR-,

ÉS TERMÉNYHITELBANK

NAGYVÁRAD, TELEKY-U. 3.

Telefonszám: 46.

HIRDE T É S E K

jutányos árban

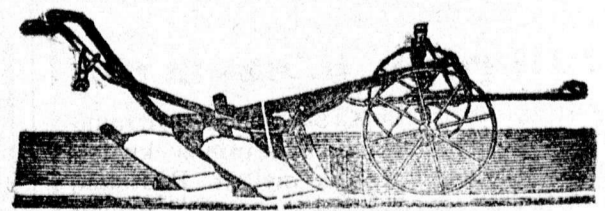
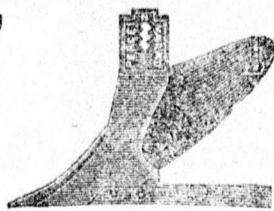
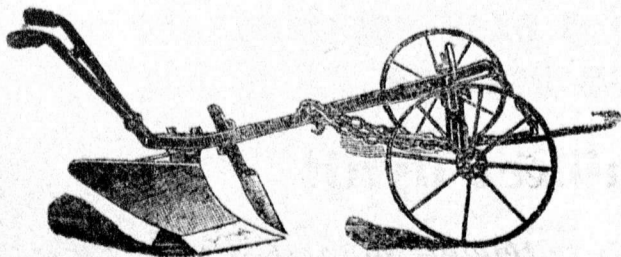
felvételnek a

„TISZÁNTÚL“

kiadóhivatalában.

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára

utóda

Gyár: Lukács György-u.

Nagyváradon.

Raktár: Nagyvásár-tér.

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talaj-

művelő eszközöket készít a legjobb minőségben.